

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ім. Ю. М. ПОТЕБНІ
КАФЕДРА МЕТАЛУРГІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ, ЕКОЛОГІЇ ТА ТЕХНОГЕННОЇ БЕЗПЕКИ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директорка Інженерного навчально-наукового інституту ЗНУ ім. Ю. М. Потебні

Наталя МЕТЕЛЕНКО
(ініціали та прізвище)

«   » _____ 2024

**МІЖНАРОДНИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ НА
ВИРОБНИЦТВІ**
(назва навчальної дисципліни)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалаврів
(назва освітнього ступеня)

денної (очної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти
спеціальності 263 Цивільна безпека
(шифр, назва спеціальності)

освітньо-професійна програма Охорона праці

Укладач: Румянцев В.Р., к.т.н., доц., доцент каф. МТЕТБ
(ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада)

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри металургійних
технологій, екології та техногенної безпеки

Протокол № 7 від “28” грудня 2023 р.
Завідувач кафедри МТЕТБ

Юрій БЕЛОКОНЬ
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
ІННІ ім. Ю. М. Потебні

Протокол № 6 від “16” січня 2024 р.
Голова науково-методичної ради ІННІ ім.
Ю. М. Потебні

Тетяна ШАРАПОВА
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

Євгенія МАНІДІНА
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Відповідальний за секцію «Металургійний
профіль»

Оксана ВОДЕННИКОВА
(ініціали, прізвище)

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

1	2	3	
Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань <u>18 виробництво та технології</u>	Кількість кредитів – 4	Вибіркова	
		Цикл дисциплін вільного вибору студента в межах спеціальності	
Спеціальність <u>263 Цивільна безпека</u>	Загальна кількість годин – 120	Семестр: 4 Лекції	
Освітньо-професійна програма <u>263 Охорона праці</u>	Кількість змістових модулів - 6	32	
		Практичні	
		32	
Рівень вищої освіти: бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 12		
		Самостійна робота	
		56 год.	
		Вид підсумкового семестрового контролю: залік (необхідне обрати)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Міжнародний досвід соціального страхування на виробництві» є ознайомлення майбутніх фахівців, з охорони праці, з організаційною структурою, правовими основами і економічним механізмом загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності або загибель працівника.

Основними **завданнями** вивчення навчальної дисципліни є формування знань щодо сутності й принципів організації державного соціального страхування від нещасних випадків в Україні; умов страхування на випадок утрати працездатності від нещасного випадку на виробництві або професійного захворювання; правам та обов'язкам Фонду соціального страхування від нещасного випадку, застрахованого і роботодавця як страховика та ін.; опанування навичок самостійного вирішування певних практичних питань з державного соціального страхування від нещасних випадків.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
1	2
<p>ПРН2. Володіти культурою мислення, технологією освоєння соціального досвіду на рівні, необхідному для професійної діяльності.</p> <p>ПРН3. Аналізувати суспільні явища й процеси на рівні, необхідному для професійної діяльності, знати нормативно-правові засади забезпечення цивільного захисту, охорони праці, питання нормативного регулювання забезпечення заходів у сфері цивільного захисту та техногенної безпеки об'єктів і територій.</p> <p>ПРН7. Обирати оптимальні заходи і засоби, спрямовані на зменшення професійного ризику, захист населення, запобігання надзвичайним ситуаціям</p>	<p>Методи:</p> <p>Наочні методи (презентації).</p> <p>Словесні методи (лекція, робота з підручником).</p> <p>Практичні методи (контрольні, складання схем).</p> <p>Проблемно-пошукові методи (репродуктивні).</p> <p>Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія).</p>
<p>СК2. Здатність оперувати термінами та визначеннями понять у сфері цивільного захисту, охорони праці; основними положеннями, вимог та правил стосовно проведення моніторингу, організування та впровадження заходів щодо запобігання, ліквідування надзвичайних ситуацій.</p> <p>СК6. Здатність до оцінювання ризиків виникнення та впливу надзвичайних ситуацій на об'єктах суб'єкта господарювання та ризиків у сфері безпеки праці</p> <p>СК10. Здатність обґрунтовувати та розробляти заходи, спрямовані на запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захист населення і територій від надзвичайних ситуацій, забезпечення безпечної праці .</p>	<p>Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий).</p> <p>Контрольні заходи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - практичні завдання, тестування за змістовими модулями. - індивідуальне практичне завдання - залік

Міждисциплінарні зв'язки

Дисципліна «Міжнародний досвід соціального страхування на виробництві» відноситься до вибіркових компонентів освітньо-професійної програми. Вона безпосередньо пов'язана з іншими дисциплінами циклу загальної і професійної підготовки («Безпека життєдіяльності та охорона праці», «Ергономіка», «Гігієнічне нормування умов праці та стану довкілля», «Психологія праці та її безпека», «Розслідування нещасних випадків на виробництві», «Профілактика виробничого травматизму і професійних захворювань»). Знання та вміння, набуті при вивченні даної дисципліни, необхідні для формування і розвитку основних загальнокультурних і професійних компетенцій. Знання і вміння з дисципліни «Міжнародний досвід соціального страхування на виробництві» будуть використовуватись в таких дисциплінах, як екологічна та техногенна

безпека промислових об'єктів, експертиза з охорони праці та розслідування нещасних випадків.

Курс «Міжнародний досвід соціального страхування на виробництві» є теоретичним та практичним підґрунтям комплексного іспиту.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків (ЗДССНВ)

Історія створення і розвитку соціального страхування. Поняття та необхідність загальнообов'язкового державного соціального страхування. Головні принципи загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві. Об'єкти ЗДССНВ. Суб'єкти загальнообов'язкового державного соціального страхування. Особи, які підлягають ЗДССНВ. Права та обов'язки суб'єктів.

Змістовий модуль 2. Страховий випадок та страховий ризик

Поняття страховий випадок. Класифікація страхових випадків. Поняття страховий ризик. Поняття «професійний ризик виробництва». Розмір страхового внеску в залежності від класу професійного ризику виробництва, до якого належить підприємство

Змістовий модуль 3. Розслідування та облік нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві

Поняття «нещасний випадок на виробництві» та «професійне захворювання». Перелік обставин, за яких настає страховий випадок. Порядок розслідування та обліку нещасних випадків, професійних захворювань та аварій на виробництві. Склад комісії з розслідування. Процедура розслідування нещасних випадків.

Змістовий модуль 4. Спеціальне розслідування та облік нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві

Порядок спеціального спеціального розслідування нещасного випадку. Склад спеціальної комісії. Обов'язки спеціальної комісії з розслідування нещасних випадків. Облік виробничого травматизму. Відповідальність за несвоєчасне інформування про нещасний випадок на виробництві.

Змістовий модуль 5. Державне регулювання загальнообов'язкового соціального страхування від нещасних випадків

Обов'язки Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Керівництво Фонду. Система фінансування та джерела коштів Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Звітність Фонду

соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Профілактика нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання.

Змістовий модуль 6. Страхові виплати. Відшкодування моральної шкоди

Страхові виплати, які здійснюються Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійного захворювання. Порядок визначення розміру страхових виплат. Відмова у страхових виплатах і наданні соціальних послуг. Припинення страхових виплат і надання соціальних послуг. Порядок і строки проведення страхових виплат. Поняття «моральна шкода».

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Семінарські/ Практичні /Лабораторні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	4	2		2		9		2	8	10
2	15	12	6		6		3		2	8	10
3	15	12	6		6		3		2	8	10
4	15	12	6		6		3		2	8	10
5	15	12	6		6		3		2	8	10
6	15	12	6		6		3		2	8	10
Усього за змістові модулі	90	64	32		32		24		12	48	60
Підсумковий семестровий контроль залік/	30						30				40
Загалом		120						100			

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Основи загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасних випадків (ЗДССНВ)	2	
2	Страховий випадок та страховий ризик	6	
3	Розслідування та облік нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві	6	
4	Спеціальне розслідування та облік нещасних випадків та професійних захворювань на виробництві	6	
5	Державне регулювання загальнообов'язкового соціального страхування від нещасних випадків	6	
6	Страхові виплати. Відшкодування моральної шкоди	6	
Разом		32	

6. Теми практичних (семінарських/лабораторних) занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/дист ф.
1	2	3	4
1	Аналіз виробничого травматизму	2	
2	Подання про порушення законодавства про охорону праці та соціального страхування від нещасного випадку на виробництві	6	
3	Аналіз витрат підприємства внаслідок нещасних випадків та професійних захворювань	6	
4	Відшкодування витрат, пов'язаних з втратою працездатності від нещасного випадку, Фондом соціального страхування	6	
5	Відшкодування Фондом соціального страхування витрат, пов'язаних зі смертю від нещасного випадку	6	
6	Порядок призначення, перерахування та проведення страхових виплат Фондом соціального страхування від нещасних випадків	6	
Разом		32	

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Види поточних контрольних заходів	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1 Історія наглядової діяльності в галузі охорони праці в незалежній Україні. 2. Основні завдання Держпраці	Правильна відповідь на кожне питання – 1бал. максимальна кількість балів за теоретичне завдання – 2бали	2
	Практичне завдання	Результати виконання практичного завдання оформлюються у формі звіту письмово та здаються викладачу. Уразі карантинних обмежень звіт приймається у СЕЗН ЗНУ або на електронну пошту викладача	За практичне завдання мінімальна кількість балів – 1 бал; максимальна кількість балів – 8.	8

Усього за ЗМ 1	2			10
2	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1. Основні функції управління охороною праці 2. Управління охороною праці та обов'язки роботодавця	Правильна відповідь на кожне питання – 1бал. максимальна кількість балів за теоретичне завдання – 2бали	2
	Практичне завдання	Результати виконання практичного завдання оформлюються у формі звіту письмово та здаються викладачу. Уразі карантинних обмежень звіт приймається у СЕЗН ЗНУ або на електронну пошту викладача	За практичне завдання мінімальна кількість балів – 1 бал; максимальна кількість балів – 8	8
Усього за ЗМ 2	2			10
3	Теоретичне завдання	Питання для підготовки: 1. Служба охорони праці на підприємстві 2. Особливості дій роботодавця по створенню відповідної служби і призначенню посадових осіб	Правильна відповідь на кожне питання – 1бал. максимальна кількість балів за теоретичне завдання – 2бали	2
	Практичне завдання	Результати виконання практичного завдання оформлюються у формі звіту письмово та здаються викладачу. Уразі карантинних обмежень звіт приймається у СЕЗН ЗНУ або на електронну пошту викладача	За практичне завдання мінімальна кількість балів – 1 бал; максимальна кількість балів – 8	8
Усього за ЗМ 3	2			10
4	Теоретичне завдання	Питання для підготовки:	Правильна відповідь на кожне	2

		1. Основні завдання служби охорони праці 2. Місце питань охорони праці в інших поточних планах організації (підприємства)	питання – 1бал. максимальна кількість балів за теоретичне завдання – 2бали	
	Практичне завдання	Результати виконання практичного завдання оформлюються у формі звіту письмово та здаються викладачу. Уразі карантинних обмежень звіт приймається у СЕЗН ЗНУ або на електронну пошту викладача	За практичне завдання мінімальна кількість балів – 1 бал; максимальна кількість балів – 8	8
Усього за ЗМ 4	2			10
Усього за змістові модулі	12	-	-	60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Залік	Комплексне тестування в Moodle із врахуванням практичної складової (зробити розрахунок)	Питання для підготовки: підсумковий тест містить 8 питань, що наведені у розділі 7.	Правильна відповідь на кожне питання – 5 бали.	40
Усього за підсумковий семестровий контроль				40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Охорона праці в Україні. Нормативні документи. – Київ : КНТ, 2004. – 440 с.
2. Основи охорони праці: Навчальний посібник / За ред. проф. В.В. Березуцького. – Харків : Факт, 2005. – 480 с.
3. . Третяков, О. В. Охорона праці [Текст]: + CD-ROM: навч. посібник для вnz з тестовим комплексом на CD: [рек. М-вом освіти і науки України]/ О. В. Третяков, В. В. Зацарний, В. Л. Безсонний; ред. К. Н. Ткачук. – Київ : Знання, 2010. - 167 с. –Бібліогр.: с.164

Додаткова:

1. Лапін, В. М. Основи охорони праці [Текст] : Навч.посібник для студентів вищих навч.закладів / В. М. Лапін. - Львів : ЛБІ НБУ, 2004. - 142с. – 300 прим. - ISBN 966-7330-49-4 .
2. Медведєв, Е. Н. Основи охорони праці [Текст]: навч. посібник для студентів вищих навч. закладів / Е. Н. Медведєв, Г. Ф. Сорокін. - Київ : Професіонал, 2008. - 208с. : іл. - Бібліогр.:с.198-199. – 100 прим. - ISBN 978-966-370-090-8 .
3. Русаловський, А. В. Правові та організаційні питання охорони праці [Текст]: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / А. В. Русаловський. - Київ : Центр навчальної літератури, 2005. - 176 с. - Бібліогр.: с. 174-175. – 320 прим. - ISBN 966-364-039-1.
4. Основи охорони праці [Текст] [Текст] : підруч. для студ. вищ. навч. закл. / К.Н.Ткачук, М.О.Халімовський, В.В.Зацарний, і. та ; за ред.: К.Н.Ткачука і М.О. Халімовського. - 2-ге вид., допов. та переробл. - Київ : Основа, 2006. - 444с. - Бібліогр.: с.436 - 438. – 450 прим. - ISBN 966-699-156-X.
5. Шеляков, О. П. Охорона праці [Текст] : Навч.посібник / О. П. Шеляков, В. М. Оберемок, Л. А. Шевченко. - Київ : Укоопосвіта, 1999. - 230с. – 200 прим. - ISBN 966-7568-09-1.
6. Охорона праці [Текст]: зб. норматив.-правових актів України: усі норматив.-правові акти надано станом на 1 лютого 2010 р. / ред. Є. Ю. Стецюра; Харк. обл. організація Профспілки працівників освіти і науки України. – Харків : Бу- рун Книга, 2010. – 383 с. – 500 прим. – ISBN 978-966-8942-10-5.
7. Охорона праці в Україні [Текст]: Нормативна база / упоряд. О. М. Роїна. – Київ : КНТ, 2010. – 528 с. – 500 прим. – ISBN 978-966-373-592-4. (1 прим.).
8. Кодекс законів про працю України [Текст]: Із змінами та доповненнями станом на 1 вер. 2008 р.: наук.-практ. коментар / ред. О. О. Погрібний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна. – Київ : Правова єдність, 2009. – 455 с. – Бібліогр.: с. 302 – 305. 1 000 прим. – ISBN 978-966-2183-18-4. (1 прим.).
9. Третяков, О. В. Охорона праці [Текст]: + CD-ROM: навч. посібник для вnz з тестовим комплексом на CD: [рек. М-вом освіти і науки України]/ О. В. Третяков, В. В. Зацарний, В. Л. Безсонний; ред. К. Н. Ткачук. – Київ : Знання, 2010. - 167 с. –Бібліогр.: с.164 – 165. – 1 000 прим. – ISBN 978-966-346-605-7. (1 прим.).

Інформаційні джерела:

1. «Про охорону праці»: Закон України № 2695-ХІІ від 14.10.1992 (Редакція станом на 05.04.2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>.

2. «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»: Закон України № 1105-ХІV від 23.09.1999 (Редакція станом на 01.04.2016) Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.

3. «Кримінальний кодекс України»: № 2341-ІІІ від 05.04.2001 (Редакція станом на 01.05.2016) [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-4/page14>

4. «Про державну службу»: Закон України № 889-VІІІ від 10.12.2015 (Редакція станом на 10.12.2015) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/889-19/page5>.

5. «Про запобігання корупції»: Закон України № 1700-VІІ від 14.10.2014 (Редакція станом на 01.05.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page5>.

6. ДНАОП 0.00-4.12-99. Типове положення про навчання з питань охорони праці: Наказ Комітету по нагляду за охороною праці України № 27 від 17.02.1999 (Редакція станом на 14.12.2007) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0231-05>.

«Кодекс України про адміністративні правопорушення»: від 07.12.1984 № 8074 зі змінами (Редакція станом на 04.04.2016) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80732-10>.